

مبانی حقوق زن از نظر اسلام

۲

نظام خانوادگی اسلام

www.ketab.ir

استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

سرشناسه	مطهری، مرتضی، ۱۳۹۸-۱۳۵۸.
عنوان و نام پدیدآور	نظام خانوادگی اسلام / مرتضی مطهری. [گردآوری و ویرایش علی مطهری]
مشخصات نشر	تهران: صدرا، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۲۱۶ ص.
شابک	978-622-6789-04-2
وضعیت فهرست‌نویسی	فایبا
موضوع	خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	تعدد زوجات -- جنبه‌های مذهبی -- جنبه‌های شرعی
موضوع	تفاوت‌های جنسی -- اسلام
رده‌بندی کنگره	BP۲۳۳/۱۷
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۳۱
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۲۷۲۶۱

www.ketab.ir

نظام خانوادگی اسلام

اثر: استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری

نوبت چاپ: چهارم / اسفند ۱۴۰۲ مطابق شعبان ۱۴۴۵

تعداد: ۷۰۰ نسخه

بها: ۱۰۸/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۰۱۳۹۵).

ناشر: انتشارات صدرا (باکسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

● تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، مقابل دارالفنون، کوچه دکتر مسعود. تلفن: ۳۳۹۱۵۱۳

شعبه ۲: خیابان انقلاب، بین خیابان دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۸۶

● قم: خیابان ارم. تلفن: ۳۷۷۲۱۵۲۲ شعبه ۲: مجتمع ناشران. تلفن: ۳۷۸۴۷۵۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahari.org

فهرست مطالب

۷ مقدمه

حکومت مرد در خانواده و حدود آن

- ۱۰ معنی مساوات در قانون
- ۱۲ امتیاز مردان بر زنان در طبیعت
- ۱۵ آیه سوره نساء
- ۱۷ آیا حکومت مرد در اجتماع منزلی، در اجتماع مدنی نیز هست؟
دو دلیل بر مطاع بودن مرد در اجتماع منزلی:
- ۱۸ ۱. برتری بعضی بر بعضی
- ۱۸ ۲. نفقه دادن
- ۲۱ برتریهای زن و مرد بر یکدیگر ناظر به اجتماع منزلی است
- ۲۲ تسلط زن بر مرد از راه باطن و نفوذ معنوی
- ۲۳ عدم دلالت آیه بر نفی حکومت زن در اجتماع
- ۲۴ دفع یک اشکال
- ۲۵ حفظ غیب شوهران
- ۲۶ مصالح خانوادگی، حدود حکومت مرد در خانواده

شرح دو دلیل قرآن بر حکومت مرد در خانواده

- ۳۲ لزوم وجود مطاع در اجتماع منزلی
- ۳۳ تسلط ظاهری مرد و تسلط معنوی زن
- ۳۵ مزیت مرد بر زن از نظر نیروی بدنی
- ۳۷ رابطه حکومت مرد در خانواده و نفقه دادن
- ۳۸ سه فرضیه درباره رابطه انفاق و حکومت مرد

□

نشوز و آیه «واضربوهن»

- ۴۲ حدیث نبوی
- ۴۳ معنی نشوز

- ۴۴ تفاوت حکومت دین با حکومت قانون
- ۴۶ حلال مبعوض

اجتماع منزلی، یک اجتماع طبیعی نه قراردادی

- ۵۳ آیا نفس حکومت فرد بر فرد بدون انتخاب، ظلم است؟
- ۵۷ آیا حکومت پدر بر فرزند ظلم است؟
- ۶۰ زوجیت، یک احتیاج طبیعی
- ۶۱ ازدواج، اولین گام «غیردوستی»
- ۶۳ اجتماع منزلی، طبیعی نه قراردادی
- ۶۵ فلسفه طلاق در عین مبعوض بودن
- ۶۸ تدابیر اسلام برای پیشگیری از طلاق
- ۶۹ نمونه‌ای از رفتار پیامبر ﷺ
- ۷۰ نهضت زنان، یک دروغ بزرگ
- ۷۳ مسئله حکمت
- ۷۵ روایتی از علی رضی الله عنه

نظر «الکسیس کارل» و «ویل دورانت» درباره تفاوت زن و مرد

- ۷۹ سخن الکسیس کارل درباره تفاوت زن و مرد
- ۸۳ نظر ویل دورانت

هدف خلقت از تفاوت‌های زن و مرد

- ۱۰۵ فلسفه تفاوت‌ها، پیوند زن و شوهر
- ۱۰۸ تفاوت اجتماع منزلی با اجتماع مدنی از نظر نوع همکاری افراد
- ۱۱۰ تفاوت حقوق و تکالیف در اجتماع خانوادگی و اجتماع مدنی
- ۱۱۱ ظلم شوهر به زن ظلم به نفس است
- شکلهای تفاوت زن و مرد:
۱. ادب جفت جویی ۱۱۳
 ۲. حقیقت ازدواج ۱۱۳
 ۳. زن خادم نوع انسان است ۱۱۴
 ۴. عواطف زن بیشتر متوجه ستایش مرد است نه شهوت ۱۱۴
 ۵. زن طبعاً پناه‌جو و مرد حامی زن است ۱۱۷
 - علت اطاعت نکردن زن امروز از شوهر ۱۱۹
 - نتیجه ۱۲۰

تعدد زوجات

اشکالات به تعدد زوجات:

۱. محبت تقسیم بردار نیست ۱۲۵
۲. اجازه شهوترانی ۱۲۵
۳. از بین رفتن صفا و صمیمیت ۱۲۶
۴. تحقیر حقوق زن ۱۲۷
- پاسخ اشکالات:
- پاسخ اشکال اول ۱۲۷
- ازدواج و عشق ۱۲۹
- پاسخ اشکال دوم ۱۳۱
- قدرت انتقام زن از جامعه ۱۳۳
- ویژگی مردان مخالف تعدد زوجات ۱۳۵
- حق دخالت حکومت اسلامی در تعدد زوجات ۱۳۷
- مسئله رضایت زن اول ۱۳۹
- پاسخ اشکال سوم (نفس تربیت) ۱۴۰
- تناقض در گفته های راسل ۱۴۲
- حدیثی از علی علیه السلام ۱۴۵

بررسی آیات مربوط به تعدد زوجات

وجوه مختلف تفسیر آیه سوم سوره نساء:

- وجه اول و نقد آن ۱۴۹
- وجه دوم و نقد آن ۱۵۰
- وجه سوم: نظر علامه طباطبایی ۱۵۱
- نقد این نظر ۱۵۱
- وجه چهارم: نظر مؤلف ۱۵۲
- مسئله عدالت در تعدد زوجات ۱۵۶
- شبهه درباره شرط عدالت ۱۵۸
- پاسخ ۱۵۹

زوجات رسول اکرم صلی الله علیه و آله

- علت پیدایش تعدد زوجات ۱۶۲
- تحدید و تقیید تعدد زوجات توسط اسلام ۱۶۳
- آیا تعدد زوجات برخلاف اصل ترکیه نفس است؟ ۱۶۵

- ۱۶۸ آیا لذت ذاتاً پلید است؟
- ۱۶۹ ترغیب اسلام به لذت حلال
- ۱۷۰ نکوهش شهوترانی
- ۱۷۲ تفاوت لذت جنسی با سایر لذتها
- ۱۷۳ فلسفه تعدد زوجات رسول اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۷۴ خدیجه علیها السلام
- ۱۷۵ سوده
- ۱۷۵ میانی اجتماعی از دواجهای پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۷۷ زینب بنت جحش
- ۱۷۸ ام سلمه و صفیه
- ۱۷۹ وضع زندگی پیغمبر با شرایط حرمسرا سازگار نیست
- ۱۸۲ چگونگی صرف وقت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله
-
- ۱۸۵ ریشه انتقادهای
- ۱۸۶ مفهوم درست زهد
- ۱۸۶ امام رضا علیه السلام و مرد زاهد
- ۱۸۸ علت تفاوت سیره معصومین در زهد
- ۱۸۹ داستان وحید بهبهانی و پسرش
- ۱۹۱ سخن امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۹۲ امام صادق علیه السلام و متصوفه
- ۱۹۴ مسئله تعدد زوجات از نظر زهد و ترک دنیا
- ۱۹۵ علت عمده تعدد زوجات
- ۱۹۷ بیان مرحوم فیروزآبادی
- ۱۹۸ آیا تعدد زوجات اجحاف به زن اول است؟
- ۱۹۹ سخنان عمر در داستان کناره گیری پیامبر از زنانش
- ۲۰۲ فرق لذت و هوس
- ۲۰۳ حقیقت موضوع زینب بنت جحش
- ۲۰۶ شایعه منافقین درباره عایشه
- ۲۰۷ اشتباه نویسنده کتاب «پیامبر»
- ۲۱۰ فهرستها

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

نظام خانوادگی اسلام تنظیم شده ۹ جلسه بحث و انتقاد انجمن اسلامی پزشکان درباره حقوق زن در اسلام است که توسط استاد شهید آیت‌الله مطهری از تاریخ ۱۳۴۵/۲/۱۶ به طور هفتگی ایراد شده است. عنوان کتاب از تعبیری که استاد بیش از بیست بار در آثار خود به کار برده‌اند استفاده شده است. استاد مطهری مباحث مختلفی در ارتباط با حقوق زن در انجمن مذکور داشته‌اند مانند «مسئله حجاب» و «زن و مسائل قضایی و سیاسی» که اولی در زمان حیاتشان در سال ۱۳۴۵ هجری شمسی و دومی بعد از شهادت ایشان در اردیبهشت ۱۳۹۱ منتشر شده است.

در این کتاب، اجتماع خانوادگی با اجتماع مدنی مقایسه شده و طبیعی بودن یا قراردادی بودن آنها بررسی شده و به دنبال آن نوع حقوق و تکالیف اعضای این دو اجتماع مورد بحث واقع شده است. همچنین این مطلب که آیا اجتماع خانوادگی مانند اجتماع مدنی نیاز به رئیس و حاکم دارد یا نه، و اگر دارد آن حاکم مرد است یا زن، تحقیق شده است و تفاوت حکومت مرد بر زن و زن بر مرد در خانواده و اصولاً تفاوت روان‌شناسی مرد و روان‌شناسی زن تشریح گردیده است.

همچنان که روش استاد شهید در تحقیق و بررسی یک

موضوع است، ایشان در این مباحث ضمن توجه به نظرات دانشمندان قدیم و جدید، انطباق نظریات مختلف با قرآن کریم و روایات منقول از معصومین را مد نظر داشته‌اند.

در این کتاب نکات دقیق و بدیعی از نظام خانوادگی اسلام و معایب نگاه دنیای غرب به مقوله خانواده بیان شده است که برای اقشار مختلف جامعه از پیر و جوان و زن و مرد سودمند است و می‌تواند راه‌گشای بسیاری از اختلافات خانوادگی باشد.

در چهار فصل آخر این کتاب مسئله «تعدد زوجات» و «زوجات رسول اکرم» که مورد سؤال افراد زیادی و مورد انتقاد برخی غربیهاست بحث و تحقیق شده است. نوار صوتی دو فصل آخر (زوجات رسول اکرم ﷺ) در دست نیست و تنظیم آن بر روی متنی که در همان زمان از نوار پیاده شده و در اختیار آن شهید قرار گرفته انجام شده است و طبعاً در موارد نادری که احساس نارسایی می‌شد امکان انطباق با صدای استاد وجود نداشت. نوار صوتی یا متن پیاده شده یک یا چند جلسه قبل از فصل اول کتاب نیز که مدتی در جستجوی آن بودیم به دست نیامد و این امر یکی از دلایل تأخیر در انتشار این کتاب است.

تنظیم و ویرایش علمی این کتاب توسط آقای دکتر علی مطهری (عضو هیئت علمی گروه فلسفه و کلام دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران) انجام شده است.

از خدای متعال توفیق بیشتر در نشر آثار آن اسلام‌شناس عظیم‌الشان مسئلت داریم.

آبان ۱۳۹۸

برابر با ربیع الاول ۱۴۴۱

سید محمد تقی
موسوی قزوینی
مستشار